

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Απόφαση της Συγκλήτου (Συνεδρία αριθμ. 1072/26-9-2019)

αναφορικά με την επιστολή της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων

(σχετ. έγγραφο από 6-9-2019, αρ. πρωτ. 566/9-9-2019)

A. Παρούσα κατάσταση

Με τον Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α'/03.08.2018), στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ιδρύθηκαν και βρίσκονται σε λειτουργία 8 νέα Τμήματα. Στα Τμήματα αυτά εντάχθηκαν ομόλογα Τμήματα του πρώην ΤΕΙ Ηπείρου, καθώς και μέρος ενός Τμήματος του Πανεπιστημίου (ΦΠΨ), που αυτονομήθηκε ως Τμήμα Ψυχολογίας. Με τον ίδιο Νόμο, στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ιδρύθηκε Πανεπιστημιακό Ερευνητικό Κέντρο (Π.Ε.Κ.), που περιλαμβάνει 6 θεματικά Ινστιτούτα, καθώς και Πρότυπο Αγροδιατροφικό Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου (Π.Α.ΤΕ. Π.Η.). Με τις αλλαγές αυτές, που είναι σε ισχύ από 1.10.2018, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων αναβαθμίστηκε σε ένα μεγάλο και ακαδημαϊκά ολοκληρωμένο περιφερειακό Ίδρυμα, που περιλαμβάνει 11 Σχολές και 26 Τμήματα.

Η ενσωμάτωση του ΤΕΙ Ηπείρου στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και η οργάνωση νέων ερευνητικών υποδομών πραγματοποιήθηκαν με υποδειγματικό τρόπο. Προς τούτο, ενοποιήθηκε το διοικητικό πλαίσιο και οι διαδικασίες των δύο Ιδρυμάτων, εκπονήθηκαν νέα Προγράμματα Σπουδών τα οποία πιστοποιήθηκαν, ενισχύθηκε το εκπαιδευτικό προσωπικό των μη αυτοδύναμων Τμημάτων και καλύφθηκε μέρος των κενών παλαιότερων Τμημάτων. Συντάχθηκε και εγκρίθηκε, επίσης, ο κανονισμός λειτουργίας του Π.Ε.Κ. και επιλέχθηκαν, με ανοικτή διαδικασία και εξωτερική επιτροπή αξιολόγησης των υποψηφίων, οι διευθυντές και τα μέλη των τριμελών επιτροπών των 6 Ινστιτούτων. Τέλος, ξεκίνησε η διαδικασία ψηφιακής ενοποίησης όλων των ακαδημαϊκών και διοικητικών υπηρεσιών του Πανεπιστημίου.

Παρόλα αυτά, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων λόγω υποστελέχωσης βρίσκεται σε αδυναμία κάλυψης ειδικών διδακτικών και ερευνητικών αντικειμένων. Λόγω της παρατεταμένης υποχρηματοδότησης, βρίσκεται, επίσης, σε αδυναμία συντήρησης των κτιριακών υποδομών, της φοιτητικής μέριμνας, της κάλυψης των ενεργειακών αναγκών (ηλεκτρικό και πετρέλαιο) και της ανανέωσης και συντήρησης επιστημονικού εξοπλισμού.

Τα προβλήματα αυτά πρέπει να επιλυθούν. Το νέο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων έχει ενισχύσει σημαντικά την εικόνα και το κύρος του, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Τα επόμενα χρόνια, εάν συμπληρωθεί το διδακτικό προσωπικό στα νέα Τμήματα και ενδυναμωθούν οι ερευνητικές δομές του Π.Ε.Κ., το Ίδρυμα θα συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής και της χώρας γενικότερα.

B. Απόψεις του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αναφορικά με το έγγραφο της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων

1. Αποτελεσματικότεροι θεσμοί διοίκησης

1.1 Επανακαθορισμός αρμοδιοτήτων για τα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου

Η όποια μεταβολή στις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης οφείλει να λάβει υπ' όψιν τις διεθνείς πρακτικές, αλλά και τις ιδιοτυπίες που χαρακτηρίζουν την ελληνική περίπτωση. Σε ό,τι αφορά το πρώτο θέμα, υπενθυμίζουμε ότι ο θεσμός της Συγκλήτου, ενός συλλογικού και αντιπροσωπευτικού οργάνου που έχει την αποκλειστική ευθύνη για την ακαδημαϊκή λειτουργία του Ιδρύματος, υπάρχει και λειτουργεί στο 60-80% των ΑΕΙ διεθνώς. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο, δεν μας διαφεύγει ότι την τελευταία δεκαετία υπήρξαν αρκετές, ενίοτε αντιφατικές, μεταβολές στο σχήμα διοίκησης των ΑΕΙ. Οι συνεχείς αλλαγές του θεσμικού πλαισίου έχουν καταναλώσει πολύτιμες δυνάμεις και έχουν δημιουργήσει εσωστρέφεια.

Θεωρούμε ότι η σημερινή κατανομή αρμοδιοτήτων στα όργανα διοίκησης είναι ισορροπημένη και δεν χρήζει άμεσων τροποποιήσεων, εκτός, ίσως, από την ενίσχυση της Κοσμητείας, που θα μπορούσε να αναλάβει έναν πιο ουσιαστικό ρόλο στην οργάνωση των προγραμμάτων σπουδών και την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών των επιμέρους Τμημάτων. Τα Πανεπιστήμια πρέπει να λειτουργήσουν για μια περίοδο 5-10 ετών με ένα σταθερό διοικητικό πλαίσιο, ώστε να υλοποιηθεί απρόσκοπτα ο στρατηγικός σχεδιασμός του κάθε Ιδρύματος.

1.2 Θεσμικά αντίβαρα εντός του Πανεπιστημίου

Με δεδομένη τη δομή και τις αρμοδιότητες των συλλογικών οργάνων (Σύγκλητος, Πρυτανικό Συμβούλιο, Κοσμητείες, Συνελεύσεις Τμημάτων), ο θεσμός του Συμβουλίου Ιδρύματος είναι περιττός. Σε ό,τι αφορά τις ακαδημαϊκές υποθέσεις, ο έλεγχος και η λογοδοσία γίνονται εντός των οργάνων, όπως επιβάλλει το αυτοδιοίκητο. Σε ό,τι αφορά ζητήματα οικονομικής διαχείρισης διενεργείται περαιτέρω έλεγχος από την εποπτεύουσα αρχή (το Υπουργείο), όπως ορίζει το άρθρο 16 του Συντάγματος.

Η εμπειρία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με το Συμβούλιο Ιδρύματος, που λειτούργησε από το 2012 μέχρι το 2015, είναι αρνητική. Παρά το γεγονός ότι στο όργανο αυτό συμμετείχαν αξιόλογοι συνάδελφοι, η εμπλοκή του Συμβουλίου στις διοικητικές λειτουργίες και την επιλογή πρυτανικών αρχών δημιούργησε σύγχυση και οξύτητες, που κάθε άλλο παρά βοήθησαν το Ίδρυμα. Τα προβλήματα δεν πρόκειται να επιλυθούν με την αλλαγή των αρμοδιοτήτων του Συμβουλίου Ιδρύματος, διότι, υπό τις παρούσες συνθήκες, είναι μάλλον βέβαιο ότι ορισμένα μέλη του θα διεκδικήσουν defacto ευρύτερους ρόλους.

Αντί Συμβουλίου Ιδρύματος, βλέπουμε την ανάγκη να δημιουργηθούν εξειδικευμένες δομές με τη συγχώνευση και τη μετεξέλιξη υπαρχουσών υπηρεσιών, που θα εξυπηρετήσουν εν τοις πράγμασι τον στρατηγικό σχεδιασμό

του Ιδρύματος, καταγράφοντας συστηματικά το προφίλ των εισακτέων, τις επιδόσεις των φοιτητών, την πορεία των αποφοίτων, τις αλλαγές στην αγορά εργασίας και τις ευκαιρίες εξωτερικής χρηματοδότησης. Επίσης, διαπιστώνουμε την ανάγκη να δημιουργηθούν *συμβουλευτικά όργανα υψηλού κύρους* στα Πανεπιστήμια (π.χ. Scientific Advisory Board), που θα ενισχύουν την εξωστρέφεια και θα αποτελούν γέφυρα ανταλλαγής εμπειρίας με Ιδρύματα του εξωτερικού. Η διεθνής καλή πρακτική υποδεικνύει την αναγκαιότητα τέτοιων δομών, που αποτελούνται εξ ολοκλήρου από *εξωτερικά μέλη* και προβαίνουν σε περιοδικές αξιολογήσεις Τμημάτων, Σχολών και Ιδρυμάτων ανά 4ετία ή 5ετία. Τα σώματα αυτά έχουν κατά τεκμήριο καλή έξωθεν μαρτυρία και είναι σε θέση να εισηγηθούν μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανάπτυξης, που λαμβάνουν υπ' όψιν τόσο τις υφιστάμενες υποδομές όσο και τη συσσωρευμένη εμπειρία σε διεθνές επίπεδο.

1.3 Γενικός Γραμματέας

Η θέση του Γενικού Γραμματέα είναι κατ' αρχήν ένας χρήσιμος θεσμός, που θα διευκολύνει τη διαχείριση των διοικητικών και οικονομικών θεμάτων του Πανεπιστημίου. Το νέο στέλεχος θα συμβάλλει στον συντονισμό των διοικητικών υπηρεσιών, την παρακολούθηση των αποφάσεων του Πρυτανικού Συμβουλίου και της Συγκλήτου, καθώς και τη διεκπεραίωση όλων των υποχρεώσεων του Ιδρύματος.

Παρό' όλα αυτά, το Πανεπιστήμιο δεν έχει ανάγκη από «μάνατζερ» ή «προσωπάρχες», που λειτουργούν υπεράνω οργάνων. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, η επιλογή Γενικού Γραμματέα θα πρέπει να γίνεται μετά από δημόσια προκήρυξη και υποβολή υποψηφιοτήτων αποκλειστικά από *εξωτερικούς υποψήφιους*, που διαθέτουν *αυξημένα προσόντα* και εγγυήσεις για τη διαχειριστική τους επάρκεια. Η θέση θα πρέπει να έχει μεσοπρόθεσμο ορίζοντα απασχόλησης (π.χ., 5ετία, με δυνατότητα ανανέωσης), αλλά όχι μόνιμο

χαρακτήρα. Ο Γενικός Γραμματέας θα πρέπει να αναφέρεται στο Πρυτανικό Συμβούλιο και να είναι υπόλογος σε αυτό.

2. Οικονομική διαχείριση και προσέλκυση επιπλέον πόρων

2.1. Κρατική Χρηματοδότηση

2.1.1. Θέσπιση νέων κανόνων

Η χρηματοδότηση των Πανεπιστημίων απαιτεί τη θέσπιση νέων κανόνων. Το ύψος της χρηματοδότησης θα πρέπει να καλύπτει ολοκληρωτικά τις πάγιες-ανελαστικές ανάγκες λειτουργίας του Ιδρύματος και τη συντήρηση των υποδομών του (ενέργεια, κόστος ύδρευσης, δημοτικά τέλη, συντήρηση και επισκευή του μηχανολογικού επιστημονικού εξοπλισμού των εργαστηρίων και κτιρίων, κ.ά.). Αυτό συνεπάγεται την υιοθέτηση ενός ελάχιστου ορίου χρηματοδότησης, που θα καθορίζεται με έναν κοινά αποδεκτό αλγόριθμο και θα λαμβάνει υπ' όψιν την εργαστηριακότητα κάθε Τμήματος, τον αριθμό των φοιτητών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών), καθώς και τον αριθμό του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού.

Δεδομένου ότι οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες βαίνουν αυξανόμενες σε όλα τα ΑΕΙ, η επιβράβευση των Ιδρυμάτων που διακρίνονται για τις ακαδημαϊκές επιδόσεις τους δεν θα πρέπει να γίνεται εις βάρος εκείνων που υπολείπονται. Αντίθετα, η διακριτή μεταχείριση των Ιδρυμάτων που πρωτοπορούν θα πρέπει να έχει ακαδημαϊκό χαρακτήρα (π.χ. στοχευμένη ενίσχυση ερευνητικών επιτευγμάτων, παροχή επιπλέον θέσεων ερευνητικού και εκπαιδευτικού προσωπικού, ενίσχυση ερευνητικών και εργαστηριακών υποδομών, κ.λπ.).

2.1.2. Πολυετείς προγραμματικές συμφωνίες του Υπουργείου Παιδείας με τα Ιδρύματα σε σχέση με τον στρατηγικό σχεδιασμό

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ιδρύθηκαν πρόσφατα 8 νέα Τμήματα, στα οποία ενσωματώθηκαν τα πρώην Τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου και μέρος του ΦΠΨ. Τα νέα Τμήματα έχουν μεσο-μακροπρόθεσμο προγραμματισμό και από την τρέχουσα ακαδημαϊκή χρονιά υποδέχθηκαν τους πρώτους φοιτητές τους. Επί τη βάση της παρούσας κατάστασης, θεωρούμε αναγκαίο να υπάρξει στρατηγικός σχεδιασμός δετίας, με μεσοπρόθεσμα ορόσημα 4ετίας.

Θεωρούμε ότι σε βάθος 4ετίας το Υπουργείο θα πρέπει να διασφαλίσει μέσω μιας προγραμματικής συμφωνίας την απαραίτητη στελέχωση και την ενίσχυση των νέων δομών, ώστε το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων να ολοκληρώσει αυτό το έργο, το οποίο έχει στηριχθεί στον στρατηγικό σχεδιασμό του Ιδρύματος.

2.2 Πρόσθετοι Πόροι

2.2.1. Ίδρυση ΝΠΙΔ για τη διαχείριση ιδίων πόρων από ερευνητικά προγράμματα, αξιοποίηση πνευματικής ιδιοκτησίας και περιουσίας των Πανεπιστημίων

Τα περισσότερα ΑΕΙ διαθέτουν ήδη Εταιρεία Διαχείρισης της Πανεπιστημιακής Περιουσίας, που λειτουργεί με καθεστώς ΝΠΙΔ. Η ιδέα για τη δημιουργία νέου ΝΠΙΔ, με χαρακτήρα «υβριδίου» ανάμεσα στον ΕΛΚΕ και την Εταιρεία Διαχείρισης της Πανεπιστημιακής Περιουσίας, παραπέμπει ευθέως στον Ν.4009/11. Η σχετική διάταξη ισχύει ακόμη, αλλά κανένα Ίδρυμα δεν την έχει αξιοποιήσει έως τώρα.

Οι λόγοι για τους οποίους τα ΑΕΙ δεν προχώρησαν σε αυτή την κατεύθυνση είναι πολλοί. Πρώτον, το κύριο πρόβλημα στη διαχείριση κονδυλίων από τους ΕΛΚΕ δεν είναι το καθεστώς τους, αλλά η εμπλοκή με το Δημόσιο Λογιστικό. Αυτό όμως δεν θα άλλαζε με τη δημιουργία «υβριδικού» ΝΠΙΔ, διότι και αυτός ο φορέας θα υπόκειτο στον έλεγχο του Δημοσίου Λογιστικού, ως φορέας της Γενικής Κυβέρνησης. Δεύτερον, στο όργανο διοίκησης του ΝΠΙΔ δεν θα συμμετέχουν κατ' ανάγκη εκπρόσωποι όλων των Τμημάτων του Πανεπιστημίου, με συνέπεια να δημιουργούνται εντάσεις σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση των πόρων. Τρίτον, είναι αμφίβολο εάν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επιτρέψει τη διαχείριση ευρωπαϊκών έργων από έναν τέτοιο φορέα. Τέταρτον, το ΝΠΙΔ δεν θα έχει τη δυνατότητα να παράσχει εκπαιδευτικές ή διδακτικές υπηρεσίες, διότι αυτό απαγορεύεται από το άρθρο 16, παράγραφος 5, του Συντάγματος. Τέλος, ακόμη και στην περίπτωση που παρακάμπτονται όλα αυτά τα προβλήματα, μια εταιρεία που διαχειρίζεται μεγάλα κονδύλια θα μπορούσε σε κάποιο σημείο να επιχειρήσει την αξιοποίηση των πόρων της με ιδιωτικο-οικονομικούς όρους που έχουν υπολογίσιμο ρίσκο (χρηματιστήριο, επενδύσεις, κλπ) ή την αλλαγή στο εργασιακό καθεστώς και τη στελέχωση του προσωπικού της. Μια τέτοια πρακτική θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα και την προοπτική ανάπτυξης του Ιδρύματος.

2.2.2. Επιχειρήσεις έντασης γνώσης

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συμμετέχει ενεργά στη λειτουργία του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου Ηπείρου (Ε.ΤΕ.Π.Η.), το οποίο φιλοξενείται εντός της Πανεπιστημιούπολης Ιωαννίνων. Στο Ε.ΤΕ.Π.Η. ενεργοποιούνται ήδη εταιρείες έντασης γνώσης και θερμοκοιτίδες για νέες επιχειρήσεις. Τέλος, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων υλοποιεί, μέσω των ερευνητικών του ομάδων, πάνω από 40 ερευνητικά έργα στο πλαίσιο της Έξυπνης Ειδίκευσης (ΕΣΠΑ-ΠΕΠ Ηπείρου) με χρηματοδότηση από την Περιφέρεια Ηπείρου.

Αναγνωρίζουμε ότι η δημιουργία spin-offs θα μπορούσε ενδεχομένως να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης της καινοτομίας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν θα απέβαινε εις βάρος του εκπαιδευτικού έργου και δεν θα αλλοίωνε τον δημόσιο χαρακτήρα του Ιδρύματος. Επειδή σήμερα δεν υπάρχουν οι απαραίτητες εγγυήσεις, το πλαίσιο για τη δημιουργία spin-offs θα πρέπει να συζητηθεί αναλυτικά και να αποτελέσει αντικείμενο παραγωγικής διαβούλευσης.

2.2.3 Αξιοποίηση σχημάτων ΣΔΙΤ

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων επιθυμεί να συμμετάσχει σε συμπράξεις ΣΔΙΤ, με στόχο να βελτιώσει τις κτιριακές υποδομές του, να επιτύχει την ενεργειακή του αναβάθμιση και να αξιοποιήσει προς πολλές κατευθύνσεις χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδική προϋπόθεση, όμως, αποτελεί η μη συμμετοχή του σχήματος ΣΔΙΤ σε έργα παροχής εκπαιδευτικών ή ερευνητικών υπηρεσιών και σε δραστηριότητες που αμέσως ή εμμέσως μεταφέρουν το οικονομικό βάρος της μέριμνας (σίτιση-στέγαση) στους φοιτητές και τις οικογένειές τους.

2.2.4. Αναμόρφωση κανονιστικού πλαισίου για τις δωρεές

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων προσβλέπει στις δωρεές, οι οποίες ενισχύουν και συμπληρώνουν τις υποδομές του στην εκπαίδευση και την έρευνα. Παρ' όλ αυτά, επιθυμούμε οι δωρεές να μην υπονομεύουν την ακαδημαϊκότητα, προβάλλοντας πρόσωπα, πολιτικές και φορείς ή διαφημίζοντας προϊόντα και επιχειρηματικές δραστηριότητες.

3. Αξιολόγηση και Πιστοποίηση της Ποιότητας

Ένας υγιής ακαδημαϊκός χώρος υπόκειται σε συνεχή αξιολόγηση και κρίση των ερευνητικών του επιτευγμάτων και του εκπαιδευτικού του έργου. Σε ένα τέτοιο χώρο, η πιστοποίηση όλων των ακαδημαϊκών, εκπαιδευτικών και διοικητικών διαδικασιών, από ανεξάρτητες και αμερόληπτες επιστημονικές επιτροπές υψηλού κύρους, αποτελεί σημείο αναφοράς της ακαδημαϊκής προόδου και αριστείας.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συμμετέχει και ενθαρρύνει τις διαδικασίες αξιολόγησης τόσο του ίδιου του Ιδρύματος, όσο και των επιμέρους ακαδημαϊκών και διοικητικών του μονάδων. Με τον συντονισμό της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) και του πλαισίου κριτηρίων αξιολόγησης που έχει διαμορφώσει, το Ίδρυμα αξιολογήθηκε το ακαδ. έτος 2015-16, πιστοποίησε το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του (ΕΣΔΠ) και δρομολόγησε την πιστοποίηση όλων των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) των Τμημάτων του, μέρος των οποίων ολοκληρώθηκε με επιτυχία.

3.1 Αναβάθμιση και ενίσχυση της Ανεξάρτητης Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση

Η ΑΔΙΠ λειτουργεί σήμερα μάλλον μηχανιστικά, καταγράφοντας και μεταφέροντας στοιχεία χωρίς ιδιαίτερη επεξεργασία. Στο μέλλον, θα χρειαστούμε σύνθετους και πιο εξειδικευμένους δείκτες απόδοσης, ώστε να προκύπτουν αβίαστα και αντικειμενικά οι κατευθύνσεις που θα πρέπει να ακολουθήσουν τα Πανεπιστήμια και το Υπουργείο για την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, της έρευνας και της καινοτομίας.

Το Πανεπιστήμιο θεωρεί αναγκαία την αναβάθμιση και ενίσχυση της ΑΔΙΠ, ώστε να καταστεί θεσμός καθολικής αποδοχής από την πανεπιστημιακή κοινότητα. Προς τούτο, η ΑΔΙΠ θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη ως προς την

οργάνωση, τη λειτουργία και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις διαδικασίες πιστοποίησης. Τα μέλη που απαρτίζουν τη διοίκηση της ΑΔΙΠ θα πρέπει να είναι επιστήμονες διεθνούς κύρους με εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα διασφάλισης ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Πιστεύουμε ότι ένα μικτό σύστημα διοίκησης αποτελούμενο, από επιστήμονες της Ελλάδας και επιστήμονες του εξωτερικού, θα συμβάλλει στην αναβάθμιση της Αρχής.

3.2 Θέσπιση νέου κανονιστικού πλαισίου για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων εν γένει

Η θέσπιση ενιαίων διαδικασιών και ρεαλιστικών κριτηρίων αξιολόγησης από την ΑΔΙΠ θα συμβάλλει στην αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και στην εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού κάθε Ιδρύματος.

Οι βασικοί άξονες του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) κάθε Ιδρύματος, καθώς και το πλαίσιο κανόνων για την αξιολόγησή τους, θα πρέπει να είναι ενιαίοι και να αποτελούν τη βάση της ακαδημαϊκής και διοικητικής λειτουργίας των Πανεπιστημίων. Η ποιότητα της έρευνας και της παρεχόμενης εκπαίδευσης οφείλει να είναι βασικό κριτήριο δημιουργίας, συνένωσης ή/και κατάργησης ερευνητικών αντικειμένων και Προγραμμάτων Σπουδών. Σε ό,τι αφορά τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τις διαδικασίες πιστοποίησης της ΑΔΙΠ, η Πολιτεία θα πρέπει να τα λαμβάνει υπ' όψιν στη διαμόρφωση των στρατηγικών της αποφάσεων (για παράδειγμα, ίδρυση νέων Τμημάτων, ενίσχυση των Ιδρυμάτων, τυχόν συγχωνεύσεις, ενοποιήσεις, κλπ).

3.3 Ενίσχυση του θεσμού της αξιολόγησης των προγραμμάτων σπουδών

Η πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) και η αξιολόγησή τους από επιστήμονες διεθνούς κύρους, θα πρέπει να συνδυάζεται με την παροχή κινήτρων, όπως την ενίσχυση των Τμημάτων με επιπλέον θέσεις μελών ΔΕΠ,

επιστημονικό και εργαστηριακό προσωπικό, εργαστηριακές και εκπαιδευτικές υποδομές, και, εάν είναι εφικτό, με επιπλέον χρηματοδότηση. Η πιστοποίηση των ΠΣ θα πρέπει να γίνει υποχρέωση κάθε Τμήματος.

Πιστεύουμε ότι μέσω της αξιολόγησης τα Τμήματα θα ενσωματώσουν στην κουλτούρα τους καλύτερες ακαδημαϊκές πρακτικές όπως:

- Τον σαφή καθορισμό των εκπαιδευτικών αντικειμένων, της διδασκαλίας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων στη σχέση *μάθημα – διδάσκων – σύγγραμμα*.
- Τη δημοσιοποίηση των μεθόδων διδασκαλίας κάθε μαθήματος και των εξεταστικών του μέσων.
- Την πιστοποίηση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με βάση την προστιθέμενη αξία της μεταπτυχιακή γνώσης και στο ερευνητικό έργο των διδασκόντων.
- Την υποχρεωτική πιστοποίηση των ΠΣ και έγκριση της Εισηγητικής Έκθεσης της Επιτροπής Πιστοποίησης από τη Σύγκλητο του Ιδρύματος.
- Την πιστοποίηση των ΠΣ ανά ζετία και τη σύνδεσή τους με τη βιωσιμότητα του εκάστοτε ΠΠΣ ή ΠΜΣ.

Σε ό, τι αφορά την ενίσχυση της αξιολόγησης των Προγραμμάτων Σπουδών, η Πολιτεία θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την αξιολόγηση που πραγματοποιείται μόνο από την ΑΔΙΠ και τη ΜΟΔΙΠ κάθε Ιδρύματος.

4. Προγράμματα Σπουδών

4.1 Διερεύνηση δυνατότητας δημιουργίας ξενόγλωσσων προπτυχιακών προγραμμάτων

Είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι στη δημιουργία ξενόγλωσσων προπτυχιακών προγραμμάτων στο Πανεπιστήμιο. Το δέλεαρ των πρόσθετων πόρων είναι μεγάλο, εκτιμάμε όμως ότι η θεσμοθέτηση τέτοιων προγραμμάτων

σε προπτυχιακό επίπεδο, σε συνδυασμό με την υφιστάμενη υπο-στελέχωση σε διδάσκοντες, θα οδηγήσει τη λειτουργία των βασικών Τμημάτων του δημόσιου Πανεπιστημίου σε υποβάθμιση, καθιστώντας προβληματική τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ στο κύριο πρόγραμμα σπουδών. Τέλος, το κίνητρο της κερδοφορίας μέσω διδάκτρων θα δημιουργήσει συνθήκες που αντιφάσκουν με το πνεύμα του άρθρου 16 του Συντάγματος.

4.2 Απελευθέρωση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών

Στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων έχει δημιουργηθεί μια παράδοση δωρεάν μεταπτυχιακών προγραμμάτων, που αποτελεί πλέον ταυτοτικό στοιχείο του Ιδρύματος και δεν είναι σκόπιμο να αλλάξει. Γενικότερα, θεωρούμε ότι η θέσπιση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με δίδακτρα θα καταστήσει σταδιακά προβληματική τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα χωρίς δίδακτρα. Ως εκ τούτου, επιμένουμε στα ΠΜΣ χωρίς δίδακτρα και βλέπουμε την πιθανότητα υιοθέτησης ανταποδοτικών κριτηρίων μόνο σε προγράμματα εκτός του κυρίου εκπαιδευτικού κορμού, όπως θερινά σχολεία, προγράμματα εξειδίκευσης σε επιμέρους τεχνολογίες και δραστηριότητες δια βίου μάθησης. Τέλος, επισημαίνουμε την πρόσθετη απαιτούμενη οικονομική ενίσχυση των ΠΜΣ εργαστηριακού χαρακτήρα για την κάλυψη αναλωσίμων και συναφούς εξοπλισμού.

4.3 Ενίσχυση των θερινών / χειμερινών προγραμμάτων

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων οργανώνει έναν σημαντικό αριθμό θερινών και χειμερινών σχολείων, όχι μόνο στη χώρα μας, αλλά και στο εξωτερικό. Θεωρούμε ότι η ενίσχυσή τους θα είναι απόλυτα θετική, ιδιαίτερα εάν αξιοποιηθούν οι νέες υποδομές που είναι διαθέσιμες, μετά την ενσωμάτωση του πρώην ΤΕΙ- Ηπείρου σε Πρέβεζα και Ηγουμενίτσα.

Επισημαίνουμε, επίσης, την αναγκαιότητα ασκήσεων (δωρεάν) θερινών φροντιστηρίων και για φοιτητές που έχουν την ανάγκη αυτή.

4.4. Καθιέρωση ενός εσωτερικού προγράμματος κινητικότητας για φοιτητές μεταξύ ελληνικών Πανεπιστημίων, στα πρότυπα του Erasmus

Στη Σύνοδο των Πρυτάνεων του 2018, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων ήταν το πρώτο Ίδρυμα που εισηγήθηκε σχετικά την καθιέρωση και τη θεσμοθέτηση των προγραμμάτων εσωτερικής κινητικότητας μεταξύ των ελληνικών Πανεπιστημίων στα πρότυπα του Erasmus. Επισυνάπτεται η σχετική εισήγηση του Ε.Σ.Ε.Κ.Α.Α.Δ.

4.5 Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων εξ αποστάσεως σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων διαφωνεί με την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων εξ αποστάσεως για λόγους που αναπτύχθηκαν παραπάνω (ξενόγλωσσα προγράμματα). Το Πανεπιστήμιο έχει θετική στάση στην επαγγελματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

4.6 Ενίσχυση του θεσμού της πρακτικής άσκησης των φοιτητών σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, σε συναφή με τις σπουδές τους αντικείμενα

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης είναι πολλαπλά θετικός και ευεργετικός για τους φοιτητές και για την οικονομία της χώρας. Προτείνουμε την επέκταση του θεσμού για όλα τα Τμήματα των Πανεπιστημίων.

4.7 Καθιέρωση ανώτατου χρονικού ορίου ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών $v+2$

Η καθιέρωση του μέτρου ανώτατου χρονικού ορίου σπουδών δεν συνεπάγεται σημαντική μείωση στη δημόσια δαπάνη για την Παιδεία. Είναι, όμως, ένα μέτρο εξω-ακαδημαϊκό και ξένο προς τη διεθνή εμπειρία. Ιδιαίτερα για τους

εργαζόμενους φοιτητές, το όριο του ν+2 αποτελεί φραγμό στις σπουδές τους, οι οποίες αποτελούν δημόσιο αγαθό.

Δεν θα διαφωνήσουμε με τη θέση ότι οι προπτυχιακές σπουδές πρέπει να αποκτήσουν χαρακτηριστικά μιας πειθαρχημένης και αποδοτικής διαδικασίας, που όχι μόνο υπηρετεί την πληρέστερη εκπαίδευση, αλλά και προετοιμάζει τους νέους για τους περιοριστικούς όρους που υπάρχουν γενικότερα στη ζωή. Φρονούμε όμως ότι η διαγραφή των βραδυπορούντων δεν είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Τα Ιδρύματα θα πρέπει να εφαρμόσουν στο πλαίσιο του αυτοδιοίκητου καλές διεθνείς πρακτικές, ώστε οι επί πτυχίω φοιτητές να μην φτάνουν στο σημείο να «χρωστούν» μαθήματα των πρώτων ετών.

5. Λοιπά θέματα

5.1 Καθιέρωση ελάχιστης βάσης στα Ανώτατα Ιδρύματα και ο ρόλος των Ιδρυμάτων στον προσδιορισμό ανώτερης βάσης εισαγωγής και αριθμού εισακτέων.

Για το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, θεμελιακή αρχή αποτελεί το δικαίωμα στη μόρφωση. Η αγορά δεν μπορεί να καθίσταται ρυθμιστικός παράγοντας στην εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο, τόσο στα Τμήματα που θεραπεύουν θεωρητικές όσο και στα Τμήματα που υπηρετούν τις θετικές και τις εφαρμοσμένες επιστήμες.

Παράλληλα, θεωρούμε ότι τα Πανεπιστήμια θα πρέπει να έχουν καθοριστικό ρόλο στον προτεινόμενο αριθμό εισακτέων, σύμφωνα με παραμετροποιημένα ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, που λαμβάνουν υπ' όψιν τη στελέχωση, τη χρηματοδότηση, τις διαθέσιμες υποδομές και την «ηλικία» των επιμέρους Τμημάτων.

Ελλείψει ποσοτικών στοιχείων σε ό,τι αφορά την επίδοση στις πανελλήνιες εξετάσεις και την επίδοση των νεοεισερχομένων φοιτητών στις προπτυχιακές

σπουδές, δεν βλέπουμε την αναγκαιότητα θέσπισης μιας σταθερής «βάσης». Παρ' όλα αυτά, μια αυτονόητη, εκπαιδευτικά και κοινωνικά αποδεκτή πρόνοια θα μπορούσε να είναι η θέσπιση ενός βαθμολογικού «κατωφλίου» για τα «ταυτοτικά» μαθήματα ορισμένων Τμημάτων (π.χ. Αγγλικά στα Τμήματα Αγγλικής Φιλολογίας, Μαθηματικά στα Τμήματα Μαθηματικών, κλπ.), με την ίδια έννοια που υπάρχει στα «ειδικά μαθήματα» ορισμένων Σχολών.

Τέλος επισημαίνουμε ότι η συζήτηση περί βάσεων εισαγωγής που έγινε πρόσφατα στα ΜΜΕ παραμορφώνει, μέσα στην υπερβολή της, τα πραγματικά στοιχεία. Στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το φαινόμενο των βάσεων κάτω του 10 παρατηρήθηκε σε 5 (από τα 26) Τμήματα, 3 εκ των οποίων είναι νέα, που ενσωματώθηκαν από το πρώην ΤΕΙ Ηπείρου. Είναι αυτονόητο ότι απαιτείται τουλάχιστον μία 4ετία ανάπτυξης των νέων Τμημάτων, σε συνδυασμό με τη στελέχωση των μη αυτοδύναμων και ενίσχυση των υποδομών, ώστε να αναδειχθεί η δυναμική τους και να καθορισθεί η μελλοντική τους πορεία μετά από αξιολόγηση.

Προτείνουμε τα Ιδρύματα να έχουν λόγο στην τεκμηρίωση των διδακτικών αναγκών μετά από προτάσεις των Τμημάτων και τις σχετικές αποφάσεις των Συγκλήτων. Σε κάθε περίπτωση ο επιπλέον αριθμός φοιτητών θα πρέπει να συνοδεύεται από την ανάλογη επιπλέον χρηματοδότηση.

5.2 Ενίσχυση του τεχνολογικού τομέα και προτεινόμενες δράσεις για την επίλυση προβλημάτων (διοικητικής φύσης ή άλλης) που δημιουργήθηκαν από την πρόσφατη ενοποίηση των πρώην Πανεπιστημίων και ΤΕΙ

Τα διετή προγράμματα Σπουδών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στο περιβάλλον των Πανεπιστημίων αποτέλεσαν μία πρωτότυπη και αξιόπιστη λύση αναβάθμισης της τεχνολογικής εκπαίδευσης στη χώρα. Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων πρότεινε στο Υπουργείο Παιδείας 3 διετή προγράμματα (Ιχθυοκαλλιέργεια- Ηγουμενίτσα, Λογιστική Μικρών Επιχειρήσεων- Πρέβεζα, Γαλακτοκομική – Ιωάννινα), με την σύμφωνη γνώμη των τοπικών αρχών και

φορέων, με πλήρη προγράμματα σπουδών και οργανωμένα σύμφωνα με κανονιστικό πλαίσιο που υποβλήθηκε προς κρίση στο Ε.Σ.Ε.Κ.Α.Α.Δ. Ταυτόχρονα, οργάνωσε το διοικητικό μέρος της Σχολής των διετών και προχώρησε στην εκπόνηση σχεδίου σπουδών για τα αντικείμενα της Αργυροχρυσοχοΐας σε συνεργασία με τον αντίστοιχο Σύλλογο Επαγγελματιών των Ιωαννίνων, που έχουν μια μακράιωνη εμπειρία. Δυστυχώς, η λειτουργία αυτών των Τμημάτων έχει ανασταλεί με απόφαση του Υπουργείου.

Θεωρούμε ότι η ένταξη του προγράμματος τεχνολογικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης στα Πανεπιστήμια θα συμβάλλει, πρώτα απ' όλα, στην ανάπτυξη ενός νέου «συνανήκειν», που θα βοηθήσει τους νέους ανθρώπους να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να βρουν τον δρόμο τους. Μόνο έτσι, θα μπορέσουν να εξελιχθούν σε συνειδητούς επαγγελματίες και να αποτελέσουν μοχλό για την ανάπτυξη της χώρας.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων μετά την πρόσφατη ενσωμάτωση του ΤΕΙ Ηπείρου διεύρυνε την ακαδημαϊκή του λειτουργία (άμεση λειτουργία 8 επιπλέον Ακαδημαϊκών Τμημάτων με Προγράμματα Σπουδών Τεχνολογικής και Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης), ενώ η διοικητική του λειτουργία επιφορτίστηκε με την πολλαπλή ενσωμάτωση διοικητικών μονάδων.

Επιπρόσθετα, το Πανεπιστήμιο βρέθηκε να λειτουργεί σε 5 Πανεπιστημιούπολεις και να διαχειρίζεται ακαδημαϊκές και διοικητικές λειτουργίες σε 4 διαφορετικές πόλεις. Αυτό επέφερε αρχικά μια δυσλειτουργία, η οποία αντιμετωπίστηκε άμεσα και σταδιακά θα εξαλειφθεί. Ήδη σε σύντομο χρονικό διάστημα ενοποιήθηκαν όλες οι φοιτητικές διαδικασίες και πλήθος οικονομικών και διοικητικών δραστηριοτήτων, όπως: ενιαίο Φοιτητολόγιο, ενιαίο σύστημα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα, ενιαίο πιστοποιημένο σύστημα διασφάλισης ποιότητας, ενιαία ΜΟΔΠ, ενιαία φοιτητικά έγγραφα, ενιαίος κανονισμός της φοιτητικής μέριμνας, ενοποίηση των συστημάτων ΕΛΚΕ.

Ωστόσο, για την ομαλή λειτουργία του ΠΙ θα απαιτηθεί χρηματοδότηση για υποδομές και δομές ψηφιακού μετασχηματισμού και αναβάθμισης των συστημάτων οργάνωσης και λειτουργίας του. Συγκεκριμένα, απαιτείται άμεσα:

- 1 Η ολική και δομημένη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, ο επανασχεδιασμός και η αναβάθμιση όλων των διαδικασιών.
- 2 Η σύνταξη νέου οργανισμού και εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας.
- 3 Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του Ιδρύματος.
- 4 Η αναβάθμιση του Δικτύου του Ιδρύματος και η εξασφάλιση της ταχείας και αδιάλειπτης επικοινωνίας μεταξύ των 5 πανεπιστημιούπολεων, με ταυτόχρονη αναβάθμιση των τηλεφωνικών και διαδικτυακών υπηρεσιών.
- 5 Η υποστήριξη του Ιδρύματος με μια ισχυρή και ενιαία υπολογιστική υποδομή.
- 6 Η ψηφιακή ενημέρωση και προβολή του νέου Ιδρύματος μέσω της υποστήριξης και αναβάθμισης δράσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Εν κατακλείδι, για την ομαλή λειτουργία του Πανεπιστημίου υπό την νέα του ακαδημαϊκή και διοικητική δομή, θα απαιτηθεί σοβαρή χρηματοδότηση για ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών με έμφαση σε υποδομές έρευνας και εκπαίδευσης, φοιτητικών υπηρεσιών, υπηρεσιών στατιστικής ανάλυσης, διαχείρισης περιουσιακών πόρων, αλλά και σημαντικές υπηρεσίες ασφάλειας, δια-λειτουργικότητας, ηλεκτρονικής πρόσβασης και γρήγορης διακίνησης ακαδημαϊκών και διοικητικών εγγράφων, καθώς και υλοποίηση των στρατηγικών της «εγγραφής μιας φοράς» και της «επικοινωνίας ενός σημείου».

5.3 Θεσμικό Πλαίσιο για τη στέγαση και τη σίτιση φοιτητών

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων τάσσεται υπέρ ενός δημόσιου και ενιαίου πλαισίου στέγασης και σίτισης των φοιτητών για την υποστήριξη των σπουδών και του βασικού δικαιώματος στη μόρφωση. Η δωρεάν Παιδεία είναι υποχρέωση της Πολιτείας και αποτελεί επένδυση στο μέλλον της χώρας.